

Delprov B1: läsa berättande text – bedömningsmall

Svart glas

Uppgift 1: Granska och värdera innehåll, språk och textuella drag. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

1. På första sidan i texten har författaren medvetet valt att skriva ordet hemma med stort H. Genom att skriva så vill författaren gestalta något särskilt. Vad?	1 p	[C. Hur fäst man är vid en viss plats.]
	0 p	[Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]

Uppgift 2: Dra enkla slutsatser. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

2. Vad är Umbras första intryck av huset?	1 p	[B. Det kommer att bli svårt att trivas där.]
	0 p	[Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]

Uppgift 3: Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera. Uppgiften kan ge 0, 1 eller 2 poäng.

3. Just det här huset passade mammans önskemål på två olika sätt. Skriv de två anledningarna till att köpet av huset blev av.

2 p [Av svaret framgår följande två anledningar:

- Huset var billigt/hade rätt prisbild.
- Huset hade ett rum som kunde fungera som ateljé/att måla i.]

”Det var billigt och för att det fanns ateljén.”

”Ester älskar att måla och är en konstnär och det fanns en ateljé. De fick även huset väldigt billigt och då tyckte Ester att det var perfekt.”

”En av sakerna var att det fanns ett fint rum med 3 stora fönster vända mot havet. Och den andra anledningen var att Ester fick det så billigt.” (Svaret är godtagbart eftersom det pekar ut det rum mamman vill använda som ateljé, trots att det inte explicit framgår hur mamman vill använda rummet.)

1 p [Av svaret framgår en anledning enligt ovan.]

”Köpet blev av på grund av det fanns en ateljé och för att mamman tog huset på grund av ett fint rum med tre stora fönster mot havet.” (Svaret uttrycker endast en av anledningarna.)

”Hon hade en väldigt bra utsikt för att måla” (Svaret är godtagbart eftersom det pekar ut att ett rum är tänkt att fungera som ateljé.)

”Huset var billigt och det ligger vid ett hav.”

0 p [Vanliga felsvar är outvecklade.]

”Hon tyckte att det var ett fint hus.”

”Att huset var annorlunda och att rummen var så fina”

”Det ligger ute på landet.”

”Det fanns tre stora fönster mot havet.” (Svaret är outvecklat eftersom det inte pekar ut att ett rum ska fungera som ateljé.)

Uppgift 4: Granska och värdera innehåll, språk och textuella drag. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

4. Författaren skriver att husen ”vill klättra över varandras ryggar”. Vad gestaltar hon då?

1 p [D. Att husen ligger nära varandra.]

0 p [Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]

Uppgift 5: Dra enkla slutsatser. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.		
5. När Umbra cyklar till byn börjar hon misstänka att det kan finnas något negativt med att bo på den här platsen. Vad är det för något negativt som hon misstänker?	1 p	[Av svaret framgår att Umbra misstänker att det är svårt att vara anonym i byn, t.ex. att alla vet vem Umbra är, att alla vet vem Ester är, att alla verkar känna varandra, att ingen kan ha några hemligheter, att det är lätt att spionera.] ”Alla visste vem Umbra var eftersom hennes mamma var konstnär. Och det gjorde dom inte i stan.” ”Att folk får reda på allt direkt” ”Att man kan spionera på varandra” ”Hon misstänker att husen ligger så nära varandra att hon tror typ att man inte kan ha några hemligheter”
	0 p	[Vanliga felsvar är outvecklade eller hämtade från fel textavsnitt.] ”Att alla pratade om husen” ”Att man kan se in till grannen” (Svaret är utvecklade.) ”Det hon inte gillar är att husen ligger tätt inpå varandra” (Svaret är utvecklade.) ”Jag tror hon misstänker att det är något fel med huset för det har bytt ägare så ofta” (Svaret är hämtat från fel textavsnitt.) ”Det är fullt av hemligheter”
Uppgift 6: Granska och värdera innehåll, språk och textuella drag. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.		
6. Läs den del av texten där Umbra är i Blomgrens handelsbod. Där finns citatet ”Usch, vad dumt det lät”. I detta citat ...	1 p	[B. ... funderar Umbra över vad Blomgren ska tro.]
	0 p	[Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]
Uppgift 7: Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.		
7. Vad är Blomgrens inställning till sommar-gäster?	1 p	[C. Han tycker att sommargästerna är för många men han förstår att de är bra för byn.]
	0 p	[Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]

Uppgift 8: Dra enkla slutsatser. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

8. Amos blir förvånad när han får syn på Umbra utanför affären. Varför blir han det?

1 p [C. Eftersom vårterminen inte är slut ännu.]

0 p [Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]

Uppgift 9: Hitta efterfrågad information. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

9. Vad har de tre systerarnas namn gemensamt?

1 p [Av svaret framgår att namnen är färger.]

”Alla tre namn är färger.”

”Färger.”

0 p ”Svart”

”Ockra, Sienna och rostbrun heter de tre systerarna”

”Alla namn betyder något.”

Uppgift 10: Dra enkla slutsatser. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

10. Efter att Umbra berättat om sin syster Sienna gör Amos något som plötsligt får Umbra att känna sig bättre till mods. Vad är det Amos gör som får henne att slappna av?

1 p [Av svaret framgår att Amos skrattar.]

”Han börjar skratta.”

”Att Amos skrattar och hon smittas av skrattet.”

0 p ”Han lyssnar intresserat.” (Svaret är hämtat från fel textavsnitt.)

”Får henne att skratta” (Svaret uttrycker inte vad Amos gör.)

”Hon kände sig bättre till mods för att hon kunde berätta för Amos.” (Svaret uttrycker inte vad Amos gör.)

”Han ler med läpparna så ögonen glittrar” (Svaret är hämtat från fel textavsnitt.)

Uppgift 11: Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

11. Umbra är självständig och kan ta hand om sig själv. Ge två exempel på något Umbra gör som visar att hon är självständig och kan ta hand om sig själv.

Du måste skriva två exempel för att få poäng på uppgiften.

1 p [Av svaret framgår två exempel enligt nedan eller andra rimliga exempel med stöd i texten på något Umbra gör som visar att hon är självständig. Exempelen får dock inte uttrycka samma sak.

- Hon handlar mat.
- Hon cyklar till byn.
- Hon visar flyttkarlarna var hennes säng ska stå.
- Hon väljer sitt eget rum.
- Hon vågar prata med främlingar.]

”Ett exempel på att hon är självständig är att hon kunde handla mat själv och ett annat exempel är att hon kunde säga vart sängarna skulle stå utan problem.”

”Cyklar ner till byn själv och handlar mat själv.”

”Hon handlar mat själv och hon kan interagera med nya personer.”

”1. För att hon får välja själv vilket rum hon ska bo i. 2. För att hon kan cykla ner till byn själv och köpa mat”

”Hon vågar prata med okända och hon tar egna beslut.” (Svarets andra del är ett godtagbart sätt att uttrycka något Umbra gör som visar att hon är självständig.)

---

0 p [Vanliga felsvar uttrycker endast ett exempel enligt ovan, alternativt upprepar information som ges i frågan, är outvecklade eller har inte stöd i texten.]

”Hon cyklade till affären i en okänd by och för att hon står upp för sig själv.” (Svarets andra del har inte stöd i texten.)

”Hon cyklar själv till affären. Hon bor själv med sin mamma” (Svarets andra del uttrycker inte något som visar att Umbra är självständig.)

”Hon köper mat och att hon inte bryr sig om att det bytt ägare så ofta”

”Bestämd modig” (Svaret är inte exempel på något Umbra gör.)

”Hon är mycket ensam så hon kan ta hand om sig själv” (Svaret upprepar information som ges i frågan.)

”Att hon bor själv i ett hus. Tvättar själv” (Svaret har inte stöd i texten.)

Delprov B2: läsa sakprosatext – bedömningsmall

Boktryckarkonsten och Gutenberg

Uppgift 1: Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

1. I texten jämförs den kinesiske kejsarens bibliotek med den portugisiska kungens boksamling. Vad visar artikelförfattaren med hjälp av exemplet?

1 p

[D. Att den europeiska bokkulturen låg långt efter den kinesiska.]

0 p

[Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]

Uppgift 2: Hitta efterfrågad information. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

2. Vad är det artikelförfattaren jämför boken med för att läsaren ska förstå hur dyr en bok var i Europa före Gutenbergs uppfinning?

1 p

[Av svaret framgår jämförelsen med en vingård.]

”En vingård”

”Att en bok kostade lika mycket som en hel vinodling”

”De jämförde 122 böcker som fanns på ett universitet i Cambridge med en vingård.”

0 p

”Man hade inte bemästrat boktryckandets konst. Dom var sällsynta. Därför vart dom oerhört dyra”

”För att böckerna är handgjorda och det tog jättelång tid att göra dom”

”Att den portugisiska kungen bara hade sex stycken böcker”

Uppgift 3: Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

3. Vem var den första i världen att trycka böcker, enligt texten?

1 p

[A. Det är inte känt vem det var.]

0 p

[Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]

Uppgift 4: Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

4. Varför var det svårt att använda lösa bokstavstyper för texter skrivna med det kinesiska skriftspråket?

1 p

[Av svaret framgår att det kinesiska skriftspråket innehåller många tecken.]
”För kinesiska skriftspråket utgörs av så många tecken.”
”För de var så många bokstäver.” (Bokstäver är en rimlig omskrivning för tecken.)
”Eftersom det kinesiska skriftspråket har en symbol för varje ord” (Symbol är en rimlig omskrivning för tecken.)

0 p

[Vanliga felsvar beskriver trycktekniker eller är outvecklade.]
”De var svårare. Det latinska alfabetet var mer lätthanterat.”
”För det var tecken och det skulle bli svårt” (Svaret uttrycker inte att det kinesiska skriftspråket innehåller många tecken.)
”för att det var så mycket sträck” (Svaret är utvecklade.)
”För att man bara kunde trycka en sida i taget.”

Uppgift 5: Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

5. Vi tänker oss att de två eleverna Max och Samira har läst artikeln ”Boktryckarkonsten och Gutenberg” och samtalar om innehållet i den.

Max: I Kina trycktes böcker långt innan Gutenberg ens var född. Det är inte rättvist att han kallas boktryckarkonstens fader.

Samira: Jag håller inte alls med dig. Gutenberg uppfann visst något nytt.

Vad kan Samira säga till Max om Gutenbergs nya teknik för boktryck för att visa att hon har rätt?

1 p

[Av svaret framgår ett argument enligt nedan eller andra rimliga argument med stöd i texten:

- Att Gutenberg förde samman olika tekniker.
- Att Gutenberg utvecklade tekniken med lösa bokstavstyper.
- Att Gutenberg utvecklade en teknik som innebar att det gick snabbare att trycka böcker.]

”Han tillverkade lösa bokstavstyper som sattes tillsammans till textrader.”
”Att han sägs ha fört samman olika tekniker som tillsammans gav ett genombrott.”
”Johann Gutenberg uppfann så kallade lösa bokstavstyper som sattes samman till textrader”
”Det är inte lika tidskrävande med Gutenbergs teknik utan man kan göra det snabbt.”
”Samira kan säga att Gutenbergs teknik var olika, man kunde kombinera typerna för att trycka vilken boksida som helst om och återanvända” (Svaret innehåller en beskrivning av tekniken med lösa bokstavstyper.)

0 p

[Vanliga felsvar är utvecklade eller upprepar information som ges i frågan.]
”Johan Gutenberg förbättrade tekniken att trycka böcker” (Svaret är utvecklade och uttrycker inte vad Gutenberg bidrog med.)
”Han gjorde så att konsten att trycka böcker tog fart” (Svaret är utvecklade och uttrycker inte vad Gutenberg bidrog med.)
”Han uppfann en ny teknik.” (Svaret upprepar information som ges i frågan.)
”Att Gutenberg gjorde så man kunde trycka en sida i taget” (Svaret beskriver en annan teknik, träblockstekniken.)
”Gutenberg uppfann något nytt som kunde göra så att folk får mer pengar/blir rika.”
”Om Kina hade velat ha titeln som först i världen att trycka böcker så kunde dom väl ha tagit sig kraften att sprida det. Men Gutenberg han före och förtjänar därför äran” (Svaret uttrycker inte vad Samira kan säga om Gutenbergs nya teknik för boktryck.)

Uppgift 6: Dra enkla slutsatser. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

6. På vilket sätt var det bättre att använda bokstavstyper än träblock vid tryck av böcker?

1 p [D. Bokstavstyper kan återanvändas och kombineras på nya sätt.]

0 p [Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]

Uppgift 7: Hitta efterfrågad information. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

7. Vad kallas den mest berömda av Gutenbergs tryckta böcker?

1 p [Av svaret framgår att det är Gutenbergbibeln.]
”Den kallades för Gutenbergbibeln.”
”Gutenbibel” (Svaret är godtagbart, trots att namnet är felstavat.)

0 p ”Den kallas bibeln.” (Svaret är outvecklat.)
”Boktryckarkonstens fader.”
”Mainz”

Uppgift 8: Granska och värdera innehåll, språk och textuella drag. Uppgiften kan ge 0 eller 1 poäng.

8. Läs stycket som börjar med ”Långt innan Johann Gutenberg”. Det är artikelns första stycke efter ingressen.

Vilket alternativ stämmer in på detta stycke?

1 p [C. Stycket ger en bakgrund till textens innehåll.]

0 p [Fel eller fler än ett alternativ är förkryssat.]